

Naturvärdesinventering vid Dalstorp,

OM:s Naturtjänst

Väg 1728 Dalstorp

Tranemo Kommun, Västra Götalands län

Vägplan, 2023-04-13

Naturvärdesinventering vid Dalstorp, Tranemo kommun

**Slutrapport
November 2019**

Uppdragsgivare

Trafikverket Region Väst

Uppdragsgivarens kontaktpersoner

Anna Östlund, Tel. 010 123 20 48

anna.a.ostlund@trafikverket.se

Kristina Balot, Tel. 0706065068

kristina.balot@trafikverket.se

Dajana Starcevic, Tel. 010-123 03 14

dajana.starcevic@trafikverket.se

Uppdragstagare

OM's Naturtjänst

Högelidsvägen 7

473 34 Henån

o.mol@spray.se

Naturvärdesinventering, foto och rapport

Tore Mattsson Tel. 073 08 90 038

toremattsson1@gmail.com

Olle Molander Tel. 070 20 18 493

o.mol@spray.se

Kvalitetsgranskning

Olle Molander Tel. 070 20 18 493

o.mol@spray.se

Kartmaterial

Kartor från Lantmäteriets WMS-tjänst via Trafikverket (licensinnehavare)

© Lantmäteriet Geosamverkan

Omslagsbild

Hjärteredsbäcken med intilliggande svämplan i inventeringsområdet

Innehåll

Innehåll	3
Uppdraget	4
Sammanfattning	5
Metodik	6
Översiktskarta	7
Inventeringsområdet	8
Förstudie	9
Resultat.....	9
Allmän beskrivning	10
Fågelinventering	11
Hasselmusinventering	11
Elfiske	11
Naturvärdesobjekt	12
Naturvärdesobjekt 01	12
Naturvärdesobjekt 02	14
Naturvärdesobjekt 03	15
Hjärteredsbäckens bäckfåra.....	15
Detaljerad redovisning av artförekomst	17
Fördjupad artinventering	19
Invasiva arter	20
Värdeelement	21
Generellt biotopskydd	22
Källor	22
Bilaga 1. Matris för naturvärdesbedömning	23

Uppdraget

På uppdrag av Trafikverket, region Väst har en naturvärdesinventering och naturvärdesbedömning gjorts av ett område sydost om Dalstorp, Tranemo kommun. Undersökningsområdet berör fastigheterna Boarp 1:3 3 och Knestorp 6:1 1.

Inventeringen har utförts som **NVI på fältnivå** med detaljeringsgraden **”Detalj”**. Förutom grundnivån har NVI:n kompletterats med tilläggen **”Naturvärdesklass 4”**, **”Generellt biotopskydd”**, **”Värdeelement”**, **”Detaljerad redovisning av artförekomst”** och **”Fördjupad artinventering”**.

Detaljerad redovisning av artförekomst har omfattat naturvårdsarter och specificerade invasiva arter.

Fördjupad artinventering har omfattat fridlysta och rödlistade svampar, kärlväxter, mossor, lavar och musslor.

Inventeringen har utförts under juni och augusti 2019 av biologerna Tore Mattsson och Olle Molander, OM’s Naturtjänst.

Elfiske enligt standardmetod har utförts i Hjärteredsbäcken 2019-09-10 av biolog Lars Thorsson, Milva AB.

För att uppdatera kunskapsläget angående hasselmus i området har EnviroPlanning AB på uppdrag av Trafikverket inventerat hasselmus inom aktuell vägkorridor sommaren 2019.

Sammanfattning

På uppdrag av Trafikverket, region Väst har en naturvärdesinventering och naturvärdesbedömning gjorts av ett område sydost om Dalstorp, Tranemo kommun.

En förstudie har gjorts då tillgängliga källor konsulterades för att få fram kända uppgifter om förekomst av naturvårdsarter och naturvärden inom inventeringsområdet. I Artportalen hittades två uppgifter om förekomst av hasselmus från området.

En första fältinventering av området gjordes 2019-06-04. Denna hade fokus på fåglar och tidiga arter i de terrestra delarna av området.

En andra fältinventering gjordes 2019-08-01 med fokus på vattenlevande arter i Hjärteredsbäcken och sena arter i de terrestra delarna av området.

Elfiske i Hjärteredsbäcken genomfördes 2019-09-10 av Lars Thorsson, Milva AB. Resultatet av denna presenteras i en separat rapport (Thorsson 2019).

En inventering av hasselmus inom området genomfördes 2019-06-25 av EnviroPlanning AB. Resultatet av denna inventering har arbetats in i naturvärdesbedömningen.

Inom området har vi identifierat tre naturvärdesobjekt som redovisas i text och kartor i denna rapport.

Av dessa har två objekt (NO 02 och NO 03) bedömts tillhöra naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde, och ett objekt (NO 01) har bedömts tillhöra naturvärdesklass 2 – högt naturvärde.

Övriga delar av inventeringsområdet har bedömts ha lågt naturvärde och redovisas inte i denna rapport.

Fynd av alla kända naturvårdsarter från området redovisas under rubriken ”Detaljerad redovisning av artförekomst”.

Inga fynd av fridlysta och rödlistade svampar, mossor, lavar och musslor gjordes inom inventeringsområdet.

Fynd av invasiva arter och värdeelement från området redovisas under rubriken ”Invasiva arter” respektive ”Värdeelement”.

Inga objekt som omfattas av generellt biotopskydd påträffades inom området.

Till rapporten bifogas shapefiler för naturvärdesobjekt, naturvårdsarter, invasiva arter och värdeelement.

Metodik

Vi har använt oss av inventeringsmetodik enligt Svensk Standard SS 199000:2014 *Naturvärdesbedömning avseende biologisk mångfald (NVI) - Genomförande, naturvärdesbedömning och redovisning* och Teknisk rapport SIS-TR 199001:2014 *Naturvärdesinventering avseende biologisk mångfald (NVI) - Komplement till SS 199000*.

Vi har använt en matris för naturvärdesbedömning enligt SS 199000:2014, som redovisas i bilaga 2.

Koordinatsystem: SWEREF 99 TM. Som GIS-program har QGIS 2.18.22 använts.

Den limniska miljön i Hjärteredsbäcken har undersökts med vattenhävning och besiktning av undersidan av stenar i bäckfåran.

För metodik vid elfisket hänvisas till Thorsson 2019.

Inför fältinventeringen har en förstudie gjorts, då tillgängliga källor konsulterats angående tidigare art- och naturvårdsuppgifter från området.

För naturvårdsarter anges inom parentes efter artnamnet följande förkortningar:

- Hotade arter: (CR), (EN) eller (VU)
- Övriga rödlistade arter: (NT)
- Skyddade arter enligt Artskyddsförordningen: (§)
- Arter upptagna i EU:s art- och habitatdirektiv: (EU)
- Signalarter: (S)
- Typiska arter (T)
- Invasiva arter (I)
- Andra naturvårdsarter (A)

Som ”Annan naturvårdsart” har vi tagit med stenfickmossa, då denna art har mycket få tidigare fynd i Västra Götalands län och inga fynd i sydöstra Västergötland.

Vid naturvärdesbedömningarna har vi inte tagit hänsyn till förekomster av ask och skogsalm. Normalt ska man vid naturvärdesbedömning inte ta hänsyn till dessa arter, som rödlistats av ”naturliga” orsaker.

De invasiva arter som eftersökts är de som anges i TDOK 2015:0469, dvs:

Blomsterlupin *Lupinus polyphyllus*

Jätteloka *Heracleum mantegazzianum*

Parkslide *Fallopia japonica*

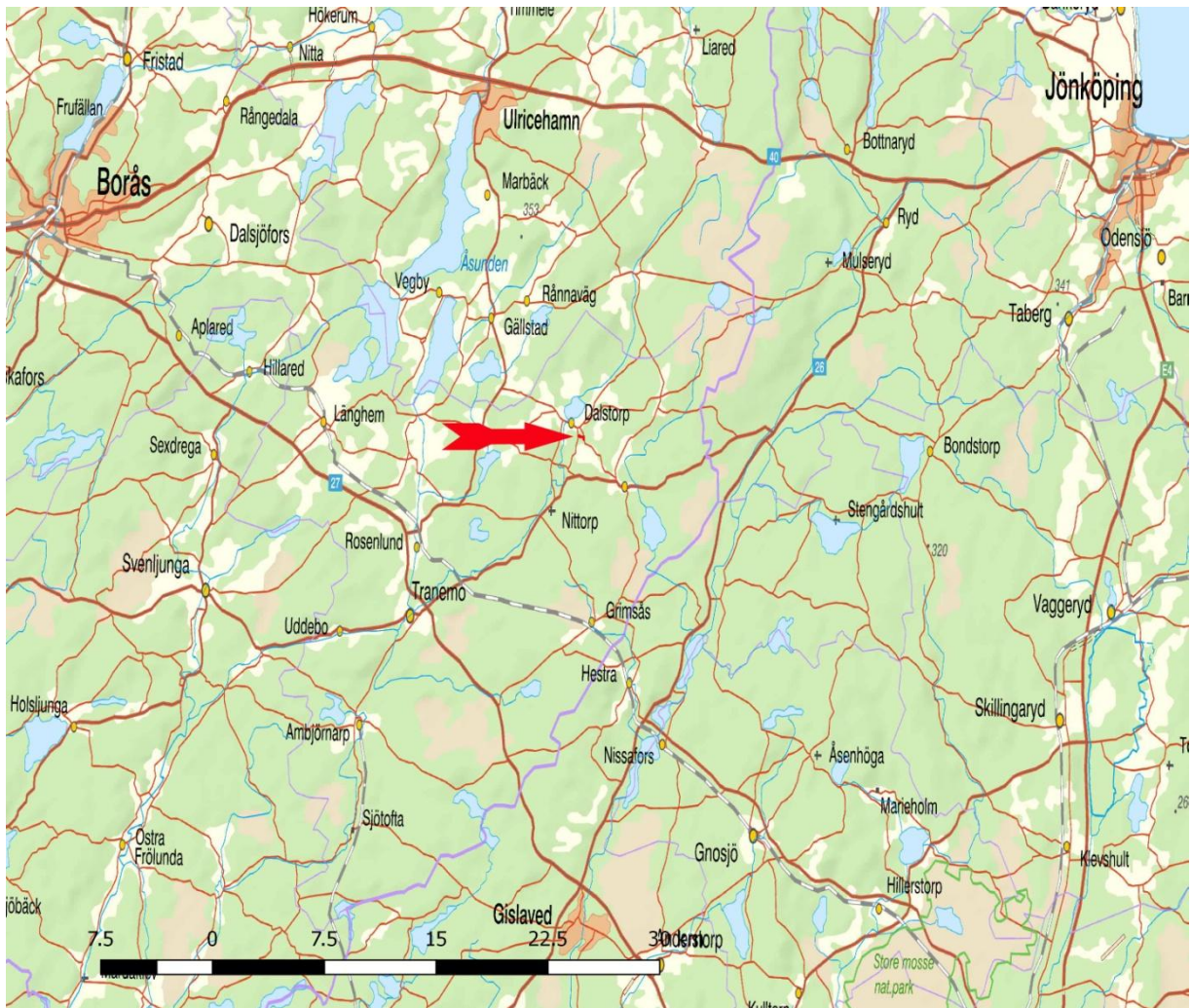
Jätteslide *Fallopia sachalinensis*

Kanadensiskt gullris *Solidago canadensis*

Jättebalsamin *Impatiens glandulifera*

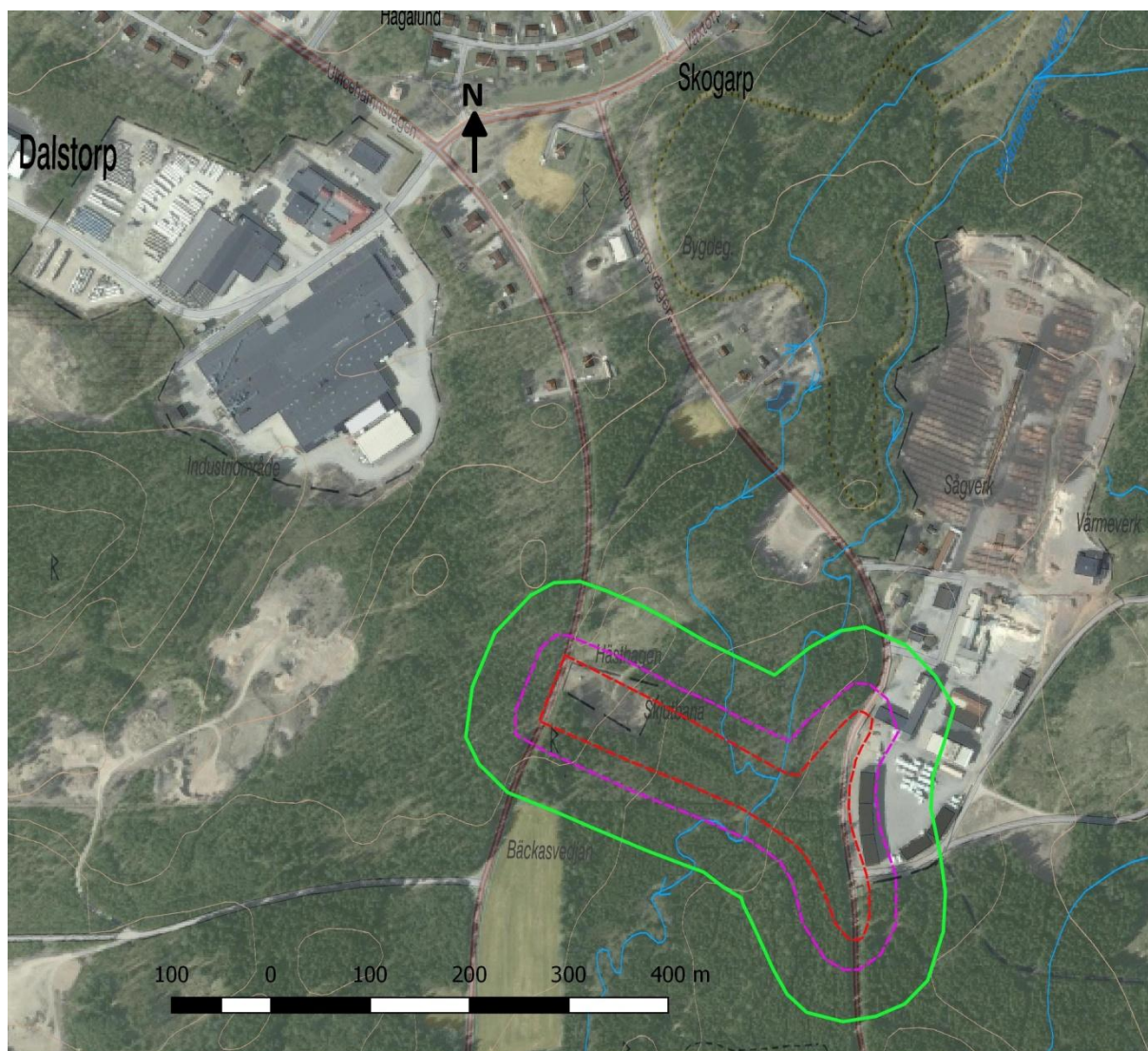
Fynd av naturvårdsarter, som gjorts vid naturvärdesinventeringen, är inlagda/kommer att läggas in i Artportalen.

Översiktskarta

Den röda pilen markerar inventeringsområdet sydost om Dalstorp

Inventeringsområdet

Streckad röd linje utgör gräns för inventeringsområdet.
Streckad lila linje utgör gräns för bedömning av arter som kan störas under byggtiden.
Grön linje utgör gräns för sökning av naturvårdsarter inom förstudien.

Förstudie

Inför fältarbetet har följande källor konsulterats för uppgifter om art- och naturvårdsuppgifter från undersökningsområdet:

- Artportalen – uttag 2019-05-29 med ospecificerat startdatum.
- Biotopkarteringsdatabasen
- Lantmäteriet kartsök
- Musselportalen
- Naturvårdsverkets kartverktyg “Skyddad natur”
- Skogsdataportalen
- SGU – jordarter
- TUVA
- VISS

Resultat

Artportalen: Innehåller fynd av **hasselmus (§, EU)** från två lokaler inom inventeringsområdet från 2006.

Biotopkarteringsdatabasen: Inga objekt som ligger inom inventeringsområdet hittades.

Lantmäteriet: På en flygbild från 1960 framgår att skog/öppen mark inom området då hade samma utsträckning som idag.

Musselportalen: Inga objekt som ligger inom inventeringsområdet eller nedströms i Hjärteredsbäcken hittades.

SGU - jordarter: Jordarten i inventeringsområdet är isälvsediment.

Skogsdataportalen: Inga naturvårdsobjekt som ligger inom inventeringsområdet hittades.

Skyddad natur: Inga skyddade objekt ligger inom inventeringsområdet.

TUVA: Inga naturvårdsobjekt som ligger inom inventeringsområdet hittades.

VISS: Inga objekt i Hjärteredsbäcken hittades. För Jälmån, som Hjärteredsbäcken är ett biflöde till, anges att fiskarterna öring, abborre, bergsimpa och elritsa förekommer. Konnektiviteten uppströms och nedströms i ån är dock dålig, då där finns flera vandringshinder. Om sådana finns mellan Jälmån och det aktuella inventeringsområdet vid Hjärteredsbäcken framgår dock inte.

Allmän beskrivning

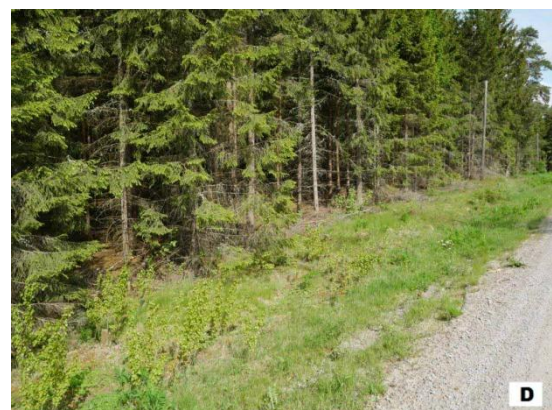
Det undersökta området består av en ca 60 m bred och drygt 300 m lång korridor mellan vägarna 1726 och 1728 i den sydöstra delen av Dalstorps samhälle. I den östligaste delen, närmast sågverket utvidgar sig korridoren till ca 200 m bredd.

Längst i väster består korridoren av en tidigare skjutbana, som nu är igenväxande. (Bild A)

Öster om denna vidtar en uppväxande, planterad och delvis gallrad ung granskog. (Bild B)

I mittdelen korsas korridoren av ett par bäckfåror med mellanliggande svämplan, där det växer en delvis försumpad lövskog. (Bild C)

I områdets östra del sluttar marken upp mot väg 1728 och även här växer en uppväxande, planterad och gallrad ung granskog där även enstaka gamla grova frötallar står kvar. I norra delen av detta delområde finns ett tätt buskskikt, som ej gallrats bort. (Bild D)

Fågelinventering

Vi startade inventeringen 2019-06-04 kl. 07.00 med att inventera fåglarna i inventeringsområdet. Metoden var punktinventering runt området som fångade upp alla arter som hävdade revir inom detta.

Vädret var denna morgon soligt och vindstilla.

Inga av de noterade fåglarna är naturvårdsarter. Samtliga är vanliga arter som kan förväntas häcka inom den undersökta korridoren och som inte bör vara känsliga för vägbygget.

Fåglar i inventeringsområdet 2019-06-04

Art	Kommentar
blåmes	Häckar i byggnad på skjutbanan
bofink	Sång- hävdar revir
gårdsmyg	Sång- hävdar revir
järnsparv	Sång- hävdar revir
koltrast	Sång- hävdar revir
lövsångare	Sång- hävdar revir
rödhake	Sång- hävdar revir
svarthätta	Sång- hävdar revir
taltrast	Sång- hävdar revir
trädgårdssångare	Sång- hävdar revir
trädpiplärka	Sång- hävdar revir

Hasselmusinventering

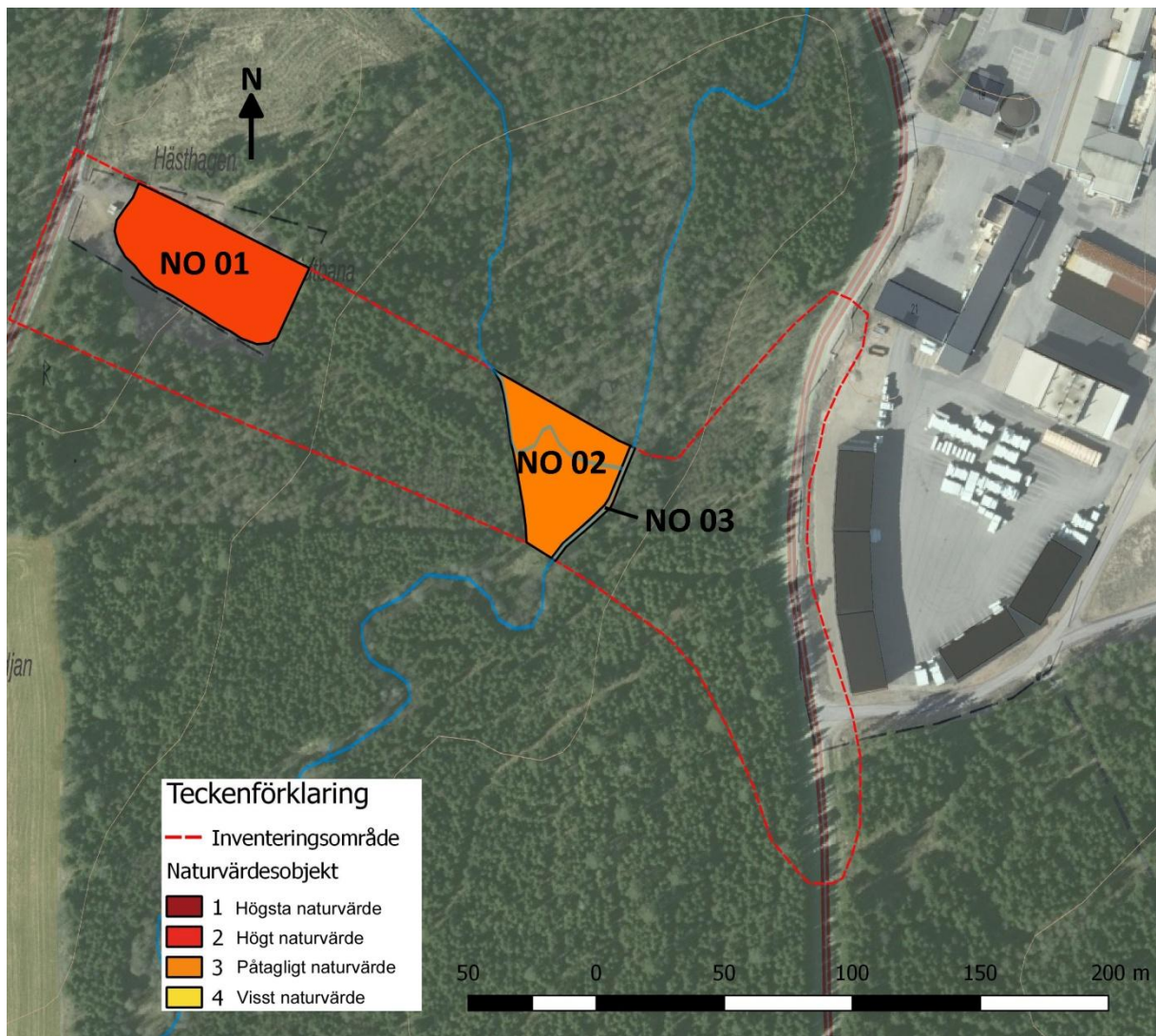
Se Dahlén & Berg 2019.

Elfiske

Se Thorsson 2019.

Naturvärdesobjekt

Förklaringar till förkortningar i följande text återfinns på sid. 6.

Naturvärdesobjekt 01 ***Igenväxningsmark på skjutbanan***

Karta ovan.

Mittkoordinater: 6384704/412225

Naturtyp: Igenväxningsmark

Biotop: Igenväxande skjutbana

Inventeringsdag: 2019-06-04, 2019-08-01

Beskrivning: En övergiven skjutbana, tätt bevuxen med buskar och småträd, särskilt i mittdelen. Marken sluttar åt öster.

I västra delen torr, sandig mark bevuxen med småträd av gran, tall och björk. En del sandblottor finns här.

I detta område påträffades två sterila bladrossetter av **slåttergubbe (VU, EU)**.

Mittdelen är tätt bevuxen med buskar av fr.a. snöbär och spirea.

I öster är området täckt av en älguktad slyvegetation av björk, asp och viden. På en del av buskarna här växer **krushättemossa (S)**.

I de täta busksnåren finns ett fynd från 2006 av bo av **hasselmus (EU, §)**. Vid hasselmusinventeringen 2019 påträffades två säkra och ytterligare ett möjligt bo av hasselmus. Dessutom påträffades ett gammalt bo.

Naturvärdesklass: 2 (högt naturvärde)

Motivering: Högt artvärde, visst biotopvärde

- 1) Förekomst av fridlyst art (hasselmus)
- 2) Förekomst av hotad art (slåttergubbe)
- 3) Förekomst av signalart (krushättemossa)
- 4) Lämplig miljö för hasselmus

NO 01. Täta snår i östra delen av den gamla skjutbanan

Naturvärdesobjekt 02

Sumpskog mellan bäckfåror

Karta sid. 12

Mittkoordinater:
6384631/412362

Inventeringsdag:
2019-06-04,
2019-08-01

Naturtyp:
Skog och träd

Biotop:
Lövsumpskog

Svämplanet i NO 02 med högvuxna örter

Beskrivning: Ett par bäckfåror korsar mittdelen av inventeringsområdet. På det flacka svämplanet mellan dessa växer en till största delen försumpad och ganska gles skog av björk, gran och klibbal. Förekomsten av död ved är liten.

Fältskiktet består mestadels av högvuxna örter som **flädervänderot (T)**, **kärrfibbla (T)**, **smörbollor (T)**, älggräs, strätta, skogssäv, maj- och hultbräken, samt enstaka buskar av **röda vinbär (T)**.

Flera bestånd av någon art av **nattviol (§)** växer här. Endast blad sågs dock, varför de inte kunde artbestämmas. Även ett exemplar av **korallrot (§)** noterades.

Ett bestånd av **revlummer (§, EU)** hittades också.

Intill den största bäckfåran noterades **skuggsprötmossa (S)** och **ormbär (S)**.

Flera exemplar av **vanlig groda (§, EU)** sågs inom området.

Naturvärdesklass: 3 (påtagligt naturvärde)

Motivering: Påtagligt artvärde, visst biotopvärde

- 1) Förekomst av flera naturvårdsarter
- 2) Området ligger i ett svämplan som översvämmas regelbundet
- 3) Området är inte utsatt för negativ mänsklig påverkan

Naturvärdesobjekt 03

Hjärteredsbäckens bäckfåra

Karta sid. 12

Mittkoordinater: 6384614/212378

Inventeringsdag: 2019-06-04, 2019-08-01

Naturtyp: Vattendrag

Biotop: Bäck

Beskrivning: Bäckens har i området ett jämnt rinnande lopp. Bottenmaterialet består av sten och slam. Vid besöket i augusti var bäcken uttorkad. Endast ett par höljar med stillastående vatten fanns i bäckfåran.

Vid håvning i dessa höljar och vid besiktning av stenundersidor i den torrlagda bäckfåran noterades följande arter:

allmän sävslända	Sialis lutaria
dykare	Acilius sulcatus
dykare	Agabus bipustulatus
sötvattensgråsugga	Asellus aquaticus
slamdammnäcka	Radix labiata
fjärdermygglarver	Chironomidae
husmasknattsländelarver	Limnephilidae

Ingen av dessa är dock betecknad som naturvårdsart.

Den sällsynta arten **stenfickmossa (A)** påträffades växande på torrlagda stenar i bäckfåran. Bland vanligare arter i och intill bäcken kan nämnas bandpraktmossa och vågig praktmossa, bäckrundmossa, bäckskapania, kärrskedmossa och stor näckmossa.

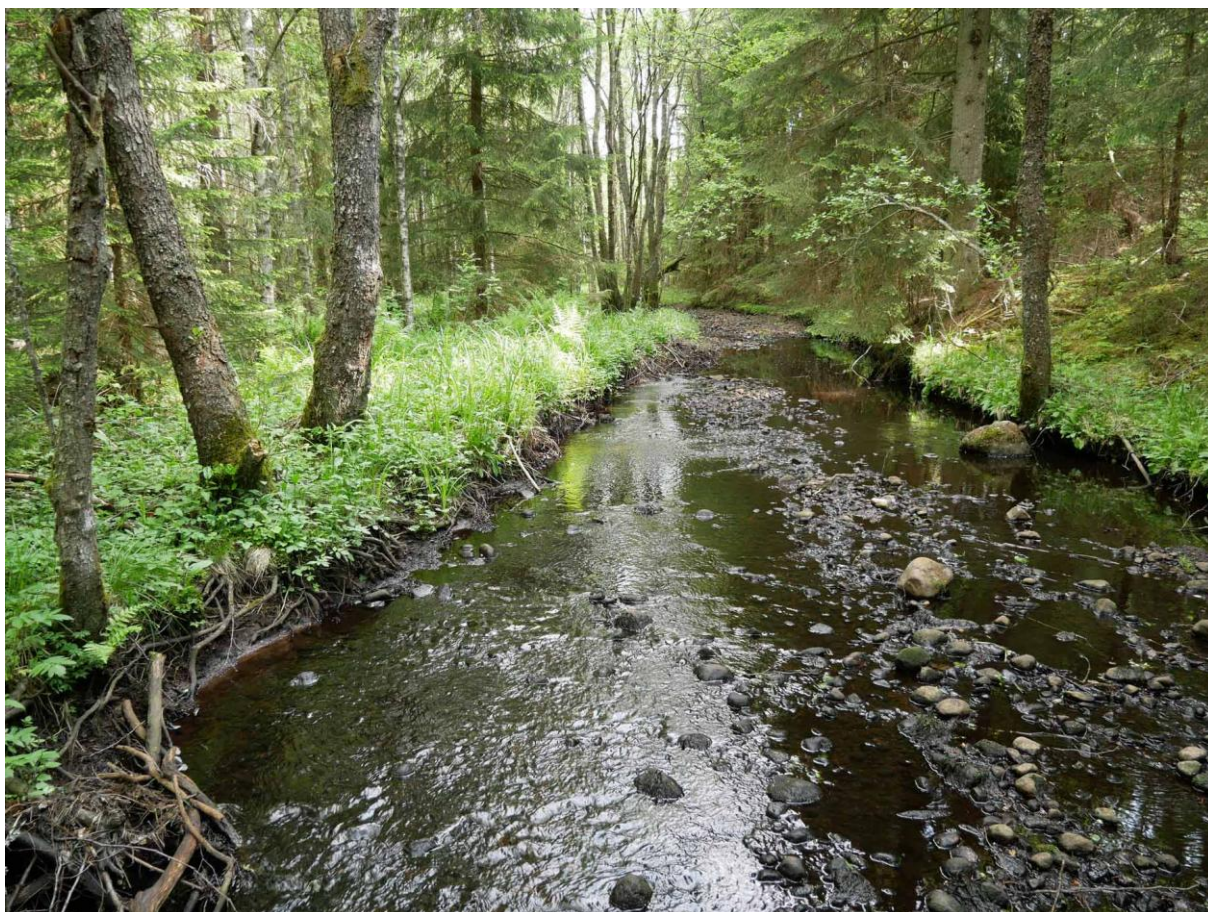
Vid elfiske i bäcken i september fångades nio exemplar av **elritsa (T)**. Det noterades då också att botten är lämplig som lek- och uppväxtmiljö för öring (T) (Thorsson 2019). Vid detta tillfälle var bäcken återigen vattenförande.

En förorenad liten bäckfåra/dike rinner ner i huvudfåran strax norr om området, vid 6384651/412404. Den illaluktande sörjan i denna torde vara någon rest från sågverket.

Naturvärdesklass: 3 (påtagligt naturvärde)

Motivering: Visst artvärde, påtagligt biotopvärde

- 1) Förekomst av två naturvårdsarter
- 2) Lämplig öringbiotop
- 3) Naturligt strömmande vatten
- 4) Negativt: Området påverkas av föroreningar från ett litet bäckflöde uppströms

Hjärteredsbäcken , NO 03 fotograferad 2019-06-04

Den 1 augusti var bäcken i stort sett uttorkad.

Detaljerad redovisning av artförekomst

Hotade arter

Slåttergubbe *Arnica montana* (VU-sårbar). Även § (Habitatdirektivet, bil. 5)

- NO 01: 2019-08-01 noterades två sterila bladrosetter vid 6384701/412212.

Kommentar: Ett överraskande fynd av denna numera starkt minskande slåtterängsväxt. Förmodligen är denna förekomst en kvarstående rest från tidigare annorlunda markanvändning i området.

Övriga rödlistade arter

Borsttåg *Juncus squarrosus* (NT- missgynnad)

- 2019-08-01 noterades 12 tuvor växande i en vindfällblotta i granskog vid 6384666/412256.

Skyddade arter

Hasselmus *Muscardinus avellanarius* (Habitatdirektivet, bil.4, Artskyddsförordningen 4, 5§§).

- NO 01: 6384713/412237 (10 m noggr.). Nio nyligen använda bon i snöbär. Noterat i Artportalen 2006-10-01 – 2006-11-30 av Jenny Pleym. Ej återfunnet 2019-06-25 vid inventering utförd av EnviroPlanning.
- NO 01: 6384702/412246. Gammalt hasselmusbo. 2019-06-25. Noterat vid inventering utförd av EnviroPlanning.
- NO 01: 6384712/412230. Hasselmusbo. 2019-06-25. Noterat vid inventering utförd av EnviroPlanning.
- NO 01: 6384718/412228. Hasselmusbo. 2019-06-25. Noterat vid inventering utförd av EnviroPlanning.
- NO 01: 6384722/412221. Möjligt gammalt hasselmusbo. 2019-06-25. Noterat vid inventering utförd av EnviroPlanning.
- Vid 6384651/412439 (10 m noggr.). Nyligen använt bo i björk. Noterat i Artportalen 2006-10-01 – 2006-11-30 av Jenny Pleym. Ej återfunnet 2019-06-25 vid inventering utförd av EnviroPlanning.

Korallrot *Corallorhiza trifida* (Artskyddsförordningen 8§). Även signalart.

- NO 02: 2019-06-04 noterades ett blommande ex vid 6384623/412353.

Nattvioler *Platanthera sp.* (Artskyddsförordningen 8§).

- NO 02: 2019-06-04 noterades tre ex vid 6384633/412368
- NO 02: 2019-06-04 noterades 15 ex kring 6384628/412375
- NO 02: 2019-06-04 noterades sju ex kring 6384611/412361

Kommentar: Vid inventeringstillfället 2019-06-04 hade endast en planta blomstängel med utslagna blommor; övriga ex hade endast bladrosett. Det gick därför inte att avgöra om det var ängs- eller grönvit nattviol. 2019-08-01 sågs endast bladrosetter.

Revlummer *Lycopodium annotinum* (Habitatdirektivet bil. 5, Artskyddsförordningen 9§).

- NO 02: 2019-06-04 noterades ett bestånd på 2 x2 m runt 6384611/412361.

Slåttergubbe *Arnica montana* (VU-sårbar). Se ovan.

Vanlig groda *Rana temporaria* (Habitatdirektivet bil. 5, Artskyddsförordningen 6§).

- NO 02: Flera ex sedda inom området

Signalarter

Kärrfibbla *Crepis paludosa*. Även typisk art i 9080 Lövsumpskog

- NO 02: Vanlig i hela området

Ormbär *Paris quadrifolia*

- NO 02: Noterad vid 6384599/412359

Skuggsprötmossa *Eurynchium striatum*

- NO 02: Noterad vid 6384605/412365

Krushättemossa *Ulota crispa s.lat.*

- NO 01: Noterad på asp- och rönnbuskar i området.

Typiska arter.

Elritsa *Phoxinus phoxinus* (typisk art i 3260 Mindre vattendrag)

- NO 03: Nio exemplar noterades vid elfiske

Flädervänderot *Valeriana sambucifolia* (typisk art i 6430 Högörtängar)

- NO 02: Vanlig i hela området

Röda vinbär *Ribes rubrum agg*

Inom artkomplexet är skogsvinbär typisk art i 6430 Högörtängar. Artbestämning inom komplexet är endast möjlig vid blomningen.

- NO 02: Spridd inom området

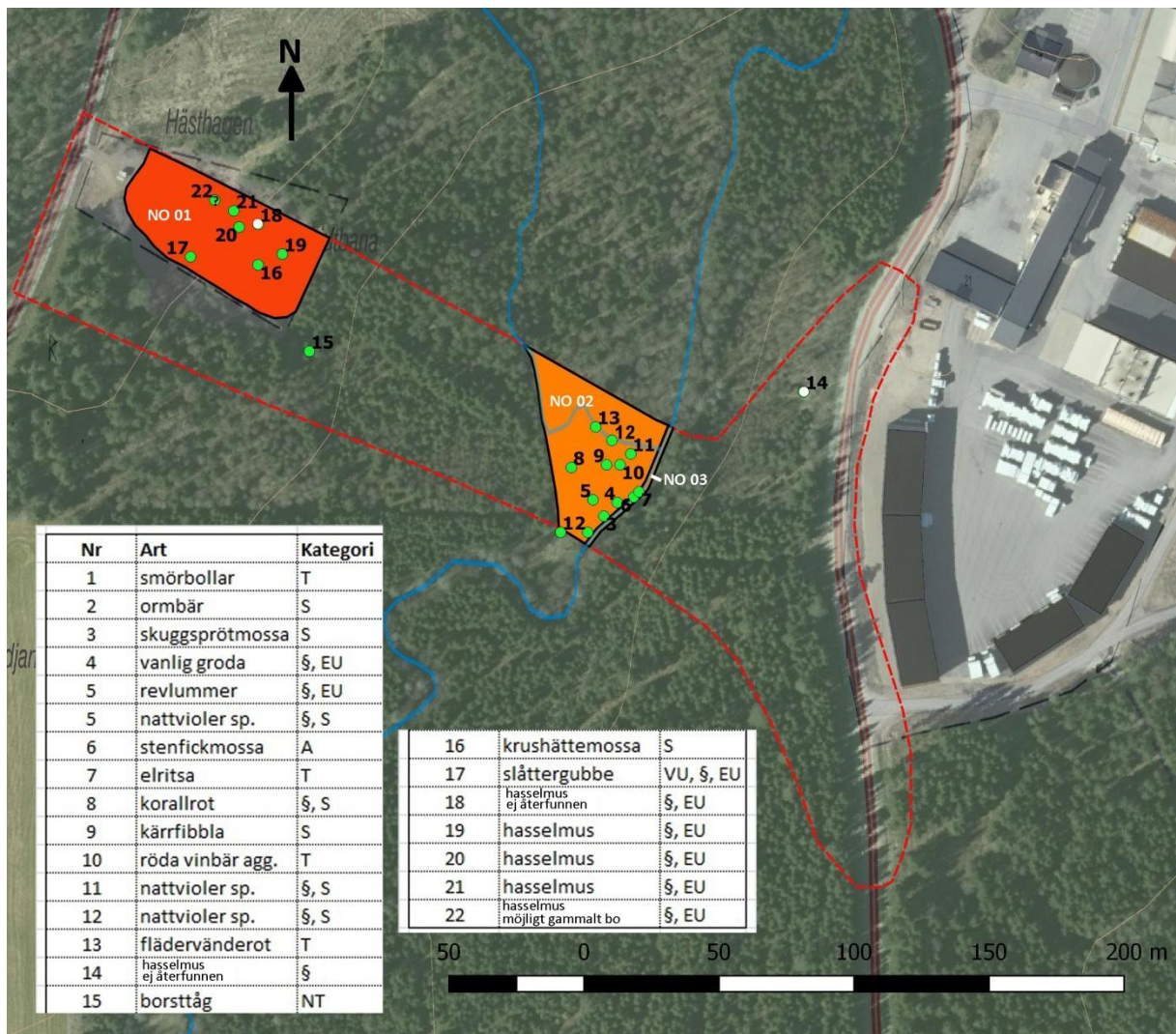
Smörbollar *Trollius europaeus* (typisk art i 6430 Högörtängar)

- NO 02: Noterad vid 6384599/412349

Andra naturvårdsarter

Stenfickmossa *Fissidens pusillus*

- NO 03: Noterades växande på en sten vid 6384612/412376

Naturvårdsarter i inventeringsområdet

Fördjupad artinventering

Fördjupad artinventering har gjorts av fridlysta och rödlistade svampar, kärlväxter, mossor, lavar och musslor.

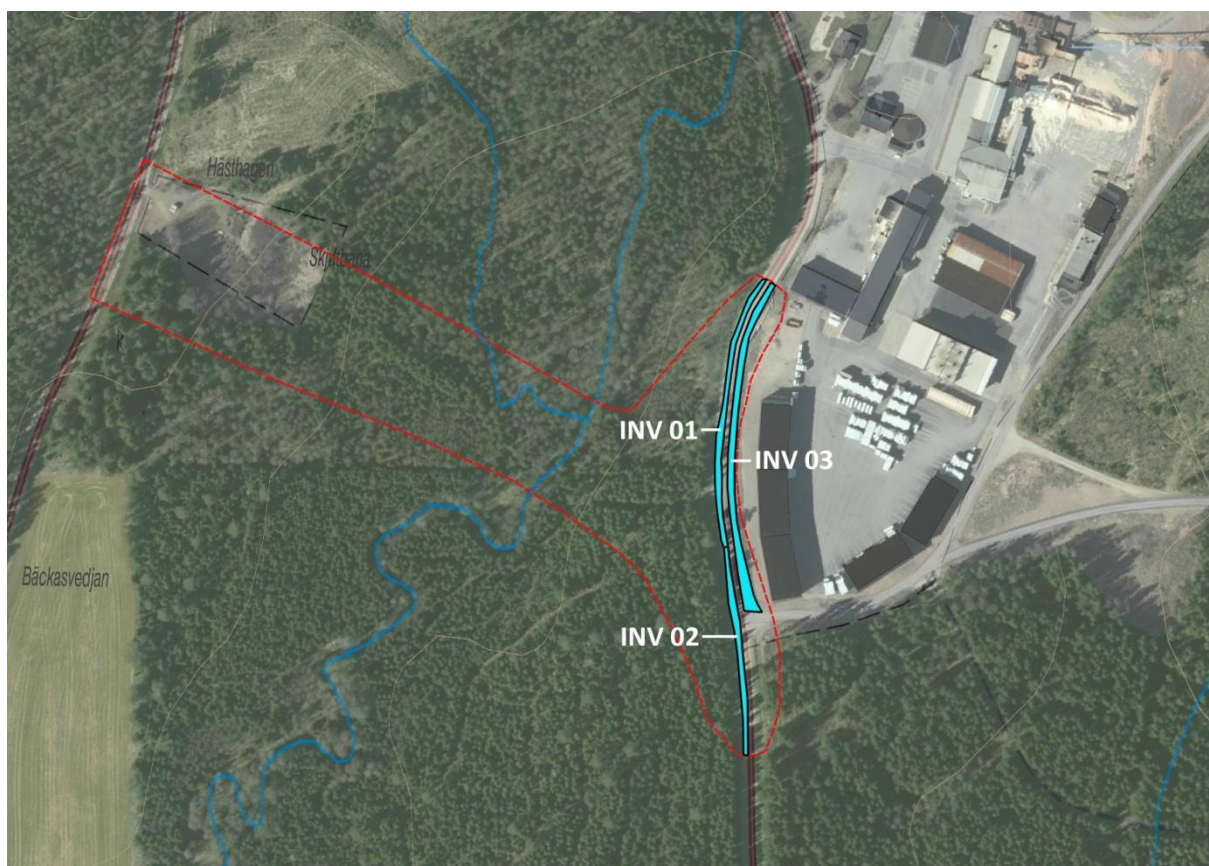
Fynd av fridlysta och rödlistade **kärlväxter** redovisas under ”Detaljerad redovisning av artförekomst”.

Inga fridlysta eller rödlistade **svampar, mossor, lavar** eller **musslor** påträffades inom inventeringsområdet.

Invasiva arter

Blomsterlupin växer i vägslänten utmed väg 1728 längs hela den sträckning som ingår i inventeringsområdet. Norr om 6384568/412454 är beståndet tätt, söder därom mer glest.

Objektid	Art	Mittkoord.	Omfattning
INV 1	Blomsterlupin	6384631/412451	Tätt bestånd
INV 2	Blomsterlupin	6384520/412459	Glest bestånd
INV 3	Blomsterlupin	6384609/412455	Tätt bestånd

Värdeelement

1. 6384685/412198. Tre stora sälgar
2. 6384673/412204. Stor hagtornsbuske

En av de tre stora sälgarna söder om skjutbanan.

Den stora hagtornsbusken.

Generellt biotopskydd

Inga objekt, som omfattas av generellt biotopskydd, påträffades i inventeringsområdet.

Källor

Se under rubrik ”Förstudie”.

Dessutom har följande skriftliga källor använts:

- Dahlén, A. & Berg, S. 2019: Utredning av hasselmusförekomst och förslag till åtgärder, Väg 1728 Dalstorp-Ljungsarp, Tranemo kommun, Version 1. EnviroPlanning AB.
- Thorsson, L. 2019: Elfiske i Hjärtaredsbäcken 2019. Milva AB.

Bilaga 1. Matris för naturvärdesbedömning

Värden för bedömningsgrund	Naturvårdsarter	Rödlistade arter	Hotade arter	Artrikedom
Obetydligt artvärde				
Visst artvärde				
Påtagligt artvärde				
Högt artvärde				

Högt artvärde Påtagligt artvärde Visst artvärde Obetydligt artvärde	Mindre sannolikt resultat			Högsta naturvärde Naturvärdesklass 1
			Högt naturvärde Naturvärdesklass 2	
	Visst naturvärde Naturvärdesklass 4	Påtagligt naturvärde Naturvärdesklass 3		
	Lågt naturvärde	Visst naturvärde Naturvärdesklass 4		Mindre sannolikt resultat
	Obetydligt biotopvärde	Visst biotopvärde	Påtagligt biotopvärde	Högt biotopvärde
	Bedömningsgrund biotop			

Skala för bedömningsgrund biotop	Biotopkvalitet	Sällsynthet och hot
Obetydligt biotopvärde		
Visst biotopvärde		
Påtagligt biotopvärde		
Högt biotopvärde		